

mig at foreslaae, at man enten skulde give et aarligt Tilskud eller et Tilskud engang for alle istedetfor at garantere Renten af Actier eller udstede Obligationer; men mit Forslag fandt ikke Anklang hos Udvalget, og jeg sees nu iaar, at uagtet den ærede Indenrigsminister bestemt udtalte sig for dette System, Tilskudsystemet, fremfor de øvrige Systemer, er det dog ikke lykkes ham i den indgaaede Contract paa nogenlunde rimelige Vilkaar at gennemføre Systemet. Ifjor var der ikke andet end Valget mellem Fleertallets Forslag, ikke at tage nogenstørst Bestemmelse om, naar Arbejderne skulle udføres, og Mindretallets, som gik ud paa, at Udførelsen skulde skee, efterhaanden som Finantsernes Tilstand tillod det. Jeg har nylig efterseet Udvalgets Forslag ifjor; det vil deraf sees, at den ærede Rigsdagsmand virkelig har taget fejl. Der var en anden Grund, hvorfor jeg var imod Fleertallets Forslag: jeg ønsker nemlig Jernbaner, hvor der er Mennesker og Produkter, ikke hvor disse først skulle fødes og have en Mulighed for i Fremtiden at kaldes tilbage.

Thune: Jeg maa svare paa en Bemærkning af den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgkreds (Tscherning). Naar jeg forrige Aar udtalte mig for de Priser, Mindretallet havde opstillet med Hensyn til Banens Anlæg, var det ingenlunde mit Dulle og kunde fornuftigvis ikke være, at Staten skulde betale mere for Banens Anlæg, end den kunde anlægges for. Fleertallet, hvortil det ærede Medlem hørte, havde sat lavere Priser, og jeg var fuldkommen villig til at slutte mig dertil, naar Fleertallet kunde vise mig, at Banen kunde anlægges derfor; men det var til ingen Nytte, at fastholde Summen, om hvilke man dengang maatte antage, at Banen ikke kunde bygges for dem, og det bristede det ærede Fleertal aldeles paa Bevis for, at Loven med de da satte Priser kunde gennemføres. Og naar han nu siger, at de Priser, hvorom der iaar er Spørgsmaal, afgive et Bevis for, at de ifjor satte Priser vare saaledes, at Banen kunde udføres, da er det for mig ikke noget Bevis, Forholdene ere nu forskjellige; at Noget iaar kan faaes for en billig Pris, er intet Bevis for, at ifjor kunde

det udføres for den samme Pris. Naar der fremdeles er bleven talt om, at Forbindelsen mellem Landsdelene kun forlangedes en Times Vej, maa jeg gjøre opmærksom paa, at det er en ikke almindelig Maade at bedømme Sagen paa. Afstanden forlænges 4 à 5 Mil og derved blive Omkostningerne større, man kommer til at betale 4 à 5 Mk. mere, og naar man reiser frem og tilbage, bliver det altsaa 8 à 10 Mk., Reisen fordyres. Jeg har anseet det for nødvendigt at gjøre disse Berigtigelser. Naar der derhos er bleven sagt, at man skulde gøre Banen saa commercial som muligt, at den bør drives af et Selskab, som kan give Tilskud paa Connossementer, da maa jeg bede fastholbt, at dette gjør ogsaa Staten, navnlig med Postdampskibene fra Stettin, naar de medbringe Gods spederet til Afslibningsstedet, fra det Indre af Landet. Jeg skal imidlertid ved denne Sags første Behandling langtfra haardnakket fastholde en Paastand, som jeg senere muligvis kommer til at forandre, men jeg troer ikke, at den var ubegrundet, da jeg fremsatte den.

Indenrigsministeren ad interim:

Jeg troer ikke, at denne Sag egner sig til at være et politisk Partispørgsmaal, og det har derfor gjort mig noget ondt, at man her har talt om Regjeringens „Venner“, de, der i det Hele nærmest slutte sig til Regjeringen. Jeg mener, at man bør see paa, hvorvidt en Sag i og for sig er hensigtsmæssig eller ikke hensigtsmæssig, og jeg for mit Vedkommende maa ærligt tilstaae, at jeg har meget ondt ved at skjelne imellem politiske Venner og politiske Uvenner; dem, der understøtte mine Forslag, anseer jeg for mine politiske Venner; hvis der en Dag er Nogle, som understøtte et af mine Forslag, anseer jeg dem for mine Venner, og kommer der en anden Sag for, som de ikke give deres Understøttelse, anseer jeg dem for mine politiske Uvenner; Venner og Uvenner veyles saaledes for mig efter de forskjellige Forhold, alt eftersom de Vedkommende stille sig til selve Sagen. I det Hele taget troer jeg ikke, at det egentlig stemmer med vor hele Charakter og Tænkemaade at have skarpt udviklede politiske Partier; vi see paa enhver Sag, vi stræbe efter bedste Stjøn